

A stylized illustration of a person's profile in shades of grey and blue. The person's hand is raised to their forehead. The background features various blue patterns: wavy lines, a zigzag pattern, and a pattern of small white waves. A semi-transparent white horizontal bar is overlaid across the middle of the image, containing the text 'Døvekanon'.

Døvekanon

Produceret i november 2017
af Døvefilm

En særlig tak til panelet:
Ritva Bergmann
Mette Sommer
Christian Høybye
Alex Stensholm

Også en særlig tak for alle de
fine illustrationer til
Patrizia Xenia Stabel

Forord

Der er blevet udformet mange kanoner gennem tiden i Danmark, og seneste eksempel er fra 2016, da Kulturministeriet præsenterede Danmarkskanonen. Med den kom der ord på det danske samfund og danskernes mest prioriterede livs- og samfundsværdier.

Med denne Døvekanon forsøger vi nu at sætte ord på de værdier, der fylder allermest hos en lille gruppe samfundsborgere, nemlig døve.

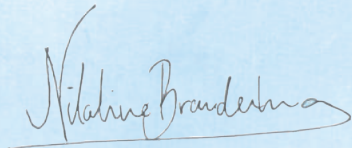
Danske døve har noget helt specielt sammen. Det er nærmest som et lille samfund i samfundet. Næsten alle kender alle, og der er en fælles historie og et fælles værdisæt.

Efter at have modtaget inspiration fra danske døve, som indsendte bud på, hvad de mente kendetegner det danske døvesamfund mest, nedsatte vi et panel, som skulle diskutere, udvælge og samle 10 værdier til den endelige kanon.

Kanonen er produceret som et tv-program, og denne bog er blot et nedskrevet resumé af hver enkelt værdi. De fulde diskussioner og forklaringer til hver værdi kan ses på www.dovefilm.dk.

Jeg håber, du vil nyde et indblik i døves kultur.

Mvh Nikoline Flørnæss Brandenborg
Tilrettelægger, Dovefilm

Værdi nummer 1

Dansk Tegnsprog

Dansk tegnsprog er noget af det, der kendetegner os døve allermest. Det er den måde, vi kommunikerer på - det er vores modersmål. Andre kan tydeligt se, når to døve taler sammen, for al snak foregår med hænderne. Dansk tegnsprog blev i 2014 anerkendt som et selvstændigt sprog på lige fod med dansk tale og skrift. Det har sin egen grammatik, ordlyd og forskning på området. Vi er stolte af tegnsprog, og sproget skal bevares i fremtiden og bruges af døve i alle aldre.

Værdi nummer 2

Foreningsliv og frivillighed

Foreninger og frivilligt arbejde er en stor del af døvesamfundet. Man kan nærmest sige, at døveforeningerne er vores andet hjem. Det er der, vi kan tale vores modersmål, og hvor vi kan udveksle tanker, erfaringer og drømme med andre døve.

Der ligger mange døveforeninger i Danmark, og for at holde dem kørende er der også brug for mange frivillige. Selvom det sommetider kan være svært at få repræsentanter nok til posterne, løser det sig altid - for vi vil gerne bevare foreningerne og det sociale liv, vi har i dem.

Fælles døve minder

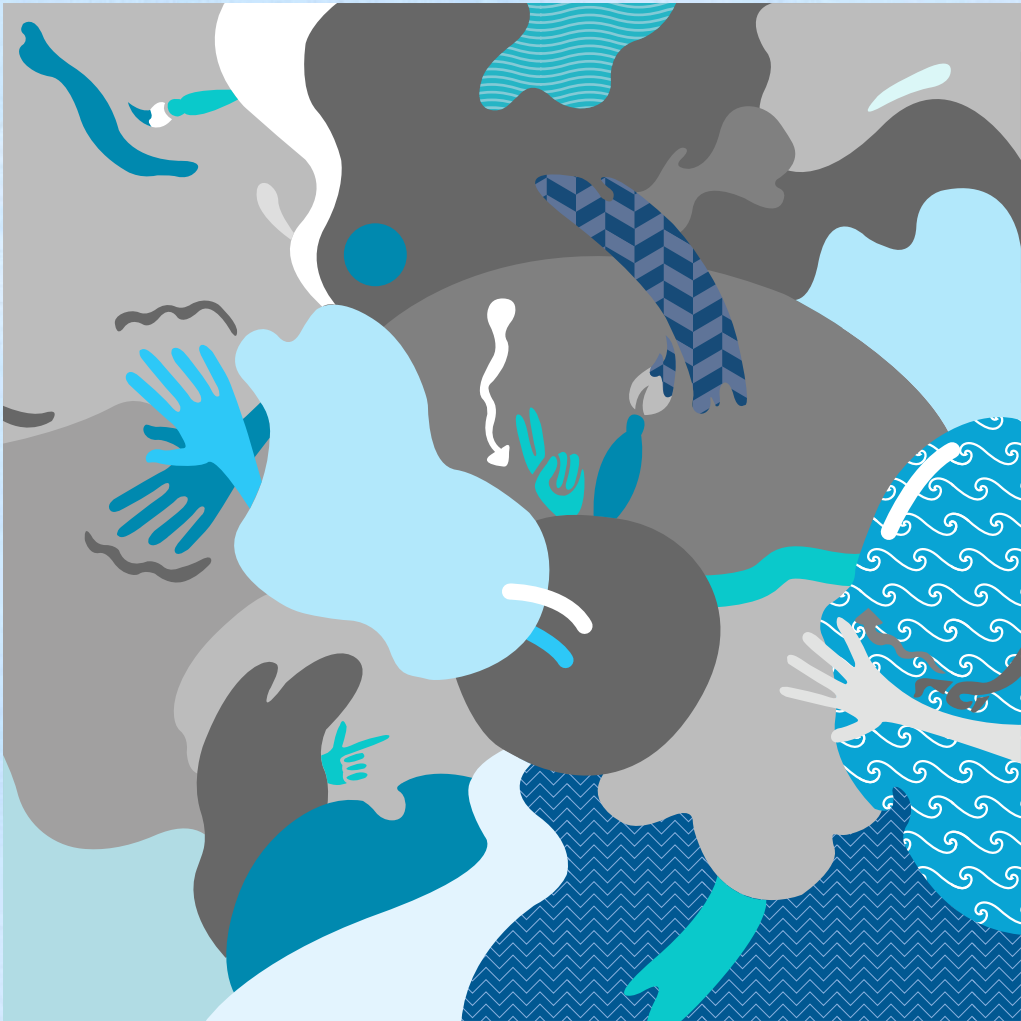
Vi døve har en særlig form for fælles minder. Vi er en lille gruppe i det danske samfund, og vi har gået på de samme skoler, haft de samme lærere og været i de samme miljøer. Det betyder, at vi nærmest har et kartotek i hukommelsen fyldt med minder med andre døve. Det kan være fra Nyborgskolen, skolelesterskaberne, konfirmationsjubilæerne, kostskolerne eller Castberggård. Hørende forstår ofte ikke helt de minder, vi har sammen, og sommetider er det svært for dem at følge med, når vi taler om vores fælles minder. Det er noget, vi døve har med hinanden.

Værdi nummer 4

Ligestilling og kamp

Kampen for at være ligestillede med hørende er en stor del af vores kultur og historie. Der findes mange hjælpemidler, hvis formål er at give os en mere ligestillet hverdag - og faktisk er smartphonen et af de mest geniale hjælpemidler for os. Tidligere havde vi skrivetelefonen, som gjorde, vi kunne kommunikere på afstand uden hjælp fra hørende, men nu kan vi både chatte og tale tegnsprog til hinanden via smartphonen. Udover kampen for ligestilling kæmper vi også stadig for tegnsprog som det selvstændige sprog, det er anerkendt som. Men det kræver hårdt arbejde, og vi vil fortsat kæmpe - for ligestilling og tegnsprog.

Værdi nummer 5

Døves kultur

Under begrebet 'døves kultur' findes både litteratur, teater, historie, steder og kortfilm. Mange af de teaterstykker, der findes på dansk, er også blevet fremført på tegnsprog - sommetider som en oversættelse og andre gange med sin egen fortolkning. Der er døve kunstnere og performere, som har været med til at påvirke døves kulturhistorie. Heriblandt Jørgen "Rødtop" Nielsen, som har fortalt flere kendte historier og eventyr på sin helt egen facon med tegnsprogspoesi. Udover teater og tegnsprogspomance er filmen "Døv" af Ole Munk Plum også en stor del af døves kultur, ligesom Døvefilm også er det. Vi håber, der fortsat vil blive produceret kunst i døveverdenen, som kan være med til at forme vores kulturhistorie.

Værdi nummer 6

Sammenhold

Et ord, der kendetegner vores samfund meget, er ordet "sammenhold". Uanset om vi kommer i døveforeningerne eller på højskolen Castberggård, er der et stort sammenhold blandt os døve. Vi hjælper, hvis nogen har problemer, og vi interesserer os for, hvordan hinanden har det. Vi løber ikke med sladder - men vi er hele tiden opdaterede på hinanden og hinandens livssituationer. Flere hørende har bemærket, hvor tæt og stærkt et sammenhold, der er blandt os - og det vil vi blive ved med at dyrke.

Værdi nummer 7

Tilgængelighed

Når vi taler om, at døve skal være ligestillede med hørende i samfundet, handler det om tilgængelighed. Hvor tilgængelige er de oplevelser og informationer, som hørende får, for os døve? Får vi den hjælp, der skal til for at være ligestillede? Smartphonen har været en stor hjælp for os; pludselig er telefonsamtaler blevet tilgængelige for os i form af videosamtaler på tegnsprog, og vi kan bestille ting online med få klik. Døvefilm er tilgængelige nyheder og tv på vores modersmål. Noget, vi stadig kæmper for at få tilgængeligt, er undertekster på danske film i biografen. Vi får ikke samme oplevelse som hørende, når filmene ikke er tekstede - og bliver derfor understillede.

Værdi nummer 8

Deafhood

Deafhood er et begreb, der første gang blev brugt af den døve forsker og forfatter Paddy Ladd. Begrebet forsøger at skabe en positiv accept af det at være døv.

Vi er jo mennesker, der kan alt - bortset fra at høre.

Vi vil ikke defineres ud fra det synspunkt, at vi "er døve". Vi er mennesker; der tilfældigvis ikke kan høre. Deafhood er også noget, vi kan føle indeni, og det kan være med til at give os selvværd i tankerne omkring os selv og vores døvhed. Men deafhood er ikke bare døvhed. Det er en tankegang til at vende de måske negative aspekter omkring det at være døv til noget positivt.

Døveundervisning

Gennem tiden har der været mange forskellige typer undervisning af danske døve. I en periode var tegnsprog ikke anerkendt som kommunikationsform, og døve børn blev tvunget til at mundaflæse og tale. I en anden periode forsøgte man sig med to-sproget undervisning, altså både dansk og tegnsprog. I dag bliver stort set alle børn CI-opereret, og da lægerne fraråder brug af tegnsprog, er næsten alle døveskoler lukket. På trods af det er døveundervisning en stor del af vores historie, og vi håber, undervisning af døve børn også vil være en del af vores fremtid.

Værdi nummer 10

Deaf space

"Deaf space" er et internationalt begreb, man bruger om den måde, et rum er døvevenligt indrettet på. Der skal være lys nok, der skal være plads til at se hinanden - selv i store forsamlings - og der skal være en vis afstand, så man tydeligt kan aflæse tegnsproget. En del af deaf space er også den store fysiske og visuelle kontakt, vi har som døve. Vi kalder ikke på hinanden; vi prikker blødt på skulderen for at få opmærksomheden. Vi har sommetider oplevet, hvis vi prikker en hørende på skulderen, at vedkommende bliver helt forskrækket, men vi døve er vant til det. Deaf space er en del af det at være døv - det er en del af vores kultur.

